

Проблеми застосування інформаційних технологій у міжвідомчій співпраці в сфері реагування на різні загрози й надзвичайні ситуації

Дякон Д. В., Просянкіна-Жарова Т. І.

(Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору Національної академії наук України, Е - mail: dmitro.dyakon@gmail.com, t.pruman@gmail.com)

Активна співпраця з європейськими інституціями в сфері цифровізації сприяла швидкому впровадженню системи електронного урядування, застосуванню рішень електронного управління у роботу місцевих органів влади, забезпечила передумови підвищення функціональної сумісності адміністративних послуг та стійкості кіберпростору [1]. Серед додатків, які активно використовуються для забезпечення міжвідомчої взаємодії слід назвати систему «Трембіта» – сучасне організаційно-технічне рішення, для створення безпечних інформаційних міжвідомчих взаємодій органами державної влади, місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання через інтернет шляхом обміну електронними повідомленнями між їх інформаційними системами [2]. Організаційну підтримку системі «Трембіта» надає державний репозиторій - Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів [3]. Ще одним кроком в напрямку розвитку цифрової економіки та суспільства, в рамках проєкту EGOV4UKRAINE (проєкт підтримки програми ULEAD з Європою)[4] спільно з Державним агентством з питань електронного урядування є створення системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОБВ). Зокрема, програмного комплексу автоматизації центрів надання адміністративних послуг (інформаційна система «Вулик») як підсистеми Системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОБВ) [5]. Крім того, органи

місцевого самоврядування, мають власні офіційні портали, до яких інтегровані електронні веб-сервіси. Міжвідомчу взаємодію задля моніторингу стану національної безпеки з більше, ніж двадцяти напрямків, призначена забезпечувати спеціалізована інформаційно-аналітична система Головного ситуаційного центру країни «СОТА» [6].

Слід зазначити, що не зважаючи на всі переваги вказаних систем, немає єдиного комплексного рішення, яке дозволяло б безперервно забезпечувати міжвідомчу взаємодію на місцевому рівні під час організації реагування на виникнення надзвичайних ситуацій та інформаційну взаємодію між органами державної влади, місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання для забезпечення функцій електронного управління, тощо.

Проблемним питанням є забезпечення функціонування вказаних інформаційних систем під час перебоїв постачання електричної енергії, відсутності доступу до мережі Інтернет, оскільки гарантувати безперервну роботу веб-сервісів, інформаційних систем та баз даних, які знаходяться на серверному обладнанні, розміщеному на території України вкрай складно.

Особливу роль у вирішенні даного питання набуває проблема організаційного забезпечення інформаційної взаємодії на різних рівнях управління. Важливо мати чіткі, типові сценарії та інструкції реагування на загрози та надзвичайні ситуації для сфери державного управління, місцевого самоврядування, населення, бізнесу. Крім того, можливо, слід передбачити, що для організації надання окремих видів адміністративних послуг, у системі охорони здоров'я, соціального захисту населення, потрібно часткове запровадження децентралізованої обробки даних з подальшою їх синхронізацією з загальною базою даних, а також варіанти тимчасового переходу на використання змішаної форми документообігу – електронно-паперової.

Особливого значення в умовах відсутності безперервного доступу до централізованих веб-сервісів, інформаційних систем та баз даних, набуває ефективне функціонування локальних (або корпоративних) мереж територіальних громад, які у разі необхідності зможуть працювати за задалегідь сформованими алгоритмами дій, програмами, планами та технічними завданнями виконуючи функції урядування, надання адміністративних послуг, виконання бюджету, опрацювання звернень громадян, підтримки прийняття рішень, забезпечення функціонування критичної інфраструктури, тощо, вирішення інших нагальних питань, що з'являються під час воєнного стану.

Враховуючи викладене, для забезпечення ефективного використання інформаційних технології у міжвідомчій співпраці в сфері реагування на різні загрози й надзвичайні ситуації, пропонується розробити сценарії для штатного режиму, режимів запобігання загрозам, кризових ситуацій, відновлення штатного функціонування та аналізу наслідків. Також, необхідно розробити технічні та правові рішення щодо дій всіх зацікавлених сторін за вказаних сценаріїв, щоб уникнути невизначеності організаційної складової взаємодії та правової неврегульованості для забезпечення національної системи стійкості.

1. Офіційний сайт Міністерства та Комітету цифрової трансформації України URL: <https://thedigital.gov.ua/ministry> (дата звернення 10.10.2022).
2. Система електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта» URL: <https://trembita.gov.ua/ua/projects/techinfo> (дата звернення 01.10.2022).
3. Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів URL: <https://dir.gov.ua/projects/nreir>

4. Инициатива EU4Digital URL: <https://eufordigital.eu/ru/discover-eu/the-eu4digital-initiative/> (дата звернення 11.10.2022).
5. Офіційний сайт Державного підприємства «Державний центр інформаційних ресурсів України». URL: <https://dir.gov.ua> (дата звернення 10.10.2022).
6. В Україні презентували сучасну систему «СОТА», яка містить вичерпну інформацію з різних сфер життєдіяльності країни, більшість даних буде публічною. URL: <https://www.president.gov.ua/news/v-ukrayini-prezentovali-suchasnu-sistemu-sota-yaka-mistit-vi-70933> (дата звернення 10.10.2022).